

2.2.2005

2353/4/04

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Minna Verronen

VIIVÄSTYS TOIMEENTULOTUKIHAKEMUKSEN KÄSITTELYSSÄ

1 KANTELU

Kantelija arvosteli eduskunnan oikeusasiamiehen kansliaan 8.9.2004 saapuneessa sähköpostiviestissään Oulun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen menettelyä toimeentulotukihakemuksensa käsittelyssä. Hänen mukaansa toimeentulotukea joutuu odottamaan Oulussa jopa kuusi viikkoa.

- - -

3 RATKAISU

Katson Oulun kaupungin sosiaalitoimen laiminlyöneen velvollisuutensa käsitellä kantelijan syyskuun 2004 toimeentulotukihakemuksen perustuslaissa ja toimeentulotukilaissa säädetyllä tavalla viivytyksettä.

Perustelen ratkaisuni seuraavasti.

3.1 Oikeusohjeet

Suomen perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa viranomaisessa. Säännös velvoittaa viranomaisia pyrkimään kaikissa asioissa mahdollisimman joutuisaan käsittelyyn. Erityisesti toimeentulotukiasioiden joutuisaa käsittelyä on painotettu huhtikuun 2001 alussa voimaan tulleella lain muutoksella. Tällöin toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997, jäljempänä toimeentulotukilaki) 14 §:ään lisättiin uusi 4 momentti (932/2000), jonka mukaan toimeentulotukiasiat on käsiteltävä kunnassa viivytyksettä.

Lakiin ei ole kirjattu mitään aikarajaa viivytyksettömälle käsittelylle. Hallituksen esityksessä toimeentulotukilain muuttamiseksi (134/2000 vp) todettiin, että toimeentulotuen kyseinen lain kohta edellyttää, että toimeentulotukiasian kaikissa käsittelyvaiheissa tulisi pyrkiä viivytyksettömään menettelyyn.

Sosiaali- ja terveydenhuollon vuosien 2000–2003 tavoite- ja toimintaohjelmassa on sen sijaan asetettu tavoitteeksi varmistaa, että asiakkaan hakiessa toimeentulotukea asia otetaan käsiteltäväksi viimeistään viikon sisällä tuen tarpeen ilmoittamisesta. Tätä voidaan näkemykseni mukaan pitää ohjeellisena tavoitteena siitä, kuinka nopeasti tuen hakija tulisi saada asiansa käsitellyksi.

3.2

Kantelijan hakemuksen käsittely

Vs. sosiaalityön johtajan selvityksen mukaan kantelijalle tehtiin vuoden 2004 syyskuuta koskeva toimeentulotukipäätös 13.9.2004 ja toimeentulotuki oli maksussa 15.9.2004. Selvitykseen oheistetusta päätöksestä ilmenee, että kantelija oli hakenut kirjallisesti toimeentulotukea syys- ja lokakuulle 6.8.2004. Hakemusta oli täydennetty 25.8.2004.

Selvityksestä ei ilmene, mistä syystä hakemus vaati täydennystä. Joka tapauksessa hakemuksen täydentämisen jälkeen kului vielä yhdeksäntoista päivää ennen kuin viranhaltija ratkaisi hakemuksen ja kolme viikkoa ennen kuin toimeentulotuki oli maksussa.

Kun otetaan huomioon se, että toimeentulotuki on perustuslaissa säädettyä oikeutta välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon turvaava keskeinen rahaetuus, voidaan mielestäni korkeintaan viikon aikaa hakemuksen käsittelyyn ottamiselle pitää lähtökohtana viivytyksettömälle käsittelylle. Sellaisissa tapauksissa, joissa päätöksen tekeminen ei edellytä lisäselvityksiä, hakemus tulisi mielestäni ottaa käsiteltäväksi ja myös ratkaista lähtökohtaisesti viikon kuluessa. Niissä tapauksissa, joissa päätöksen tekeminen edellyttää lisäselvityksiä, niitä tulisi pyytää tai hankkia lähtökohtaisesti viimeistään viikon kuluessa ja tehdä päätös välittömästi tarpeellisten selvitysten saavuttua.

Kantelijan syyskuun toimeentulotukipäätöksen tekeminen kesti vielä 19 päivää siitä, kun hakemusta oli täydennetty. Käsitykseni mukaan viivytyksetön käsittely olisi edellyttänyt, että kantelija olisi saanut päätöksen hakemuksiinsa tapahtunutta nopeammin. Asiassa ei ole esitetty hyväksyttävää syytä käsittelyn viipymiselle.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2 esittämäni käsityksen kantelijan toimeentulotukihakemuksen liian pitkästä käsittelyajasta Oulun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen tietoon. Samalla kiinnitän sosiaali- ja terveystoimen huomiota vastaisen varalle toimeentulotukihakemusten riittävän joutuisan käsittelyn turvaamiseen.

Saamani tiedon mukaan Oulun lääninhallitus on 23.11.2004 antamassaan vastauksessaan (dnro -- -) kehottanut Oulun kaupungin sosiaalityön tulosityksikköä korjaamaan toimeentulotukihakemusten liian pitkiä

käsittelyaikoja välittömästi sekä huolehtimaan siitä, että toimeentulotukea koskevat hakemukset ja päätöksenteko hoidetaan hyvän hallintokäytännön mukaisesti viivytyksettä. Tämän johdosta tämä kantelu ei anna minulle tässä vaiheessa aihetta muihin toimenpiteisiin.